

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 grudnia 2017 roku

co do całości rozstrzygnięcia

Sąd Rejonowy w Gliwicach rozstrzygał sprawę D. L. w przedmiocie wyroku łącznego.

D. L. był skazany następującymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 23 października 2013 roku w sprawie o sygn. akt IX K 732/13 za przestępstwo z art. 288 § 1 kk popełnione w dniu 18 grudnia 2012 roku na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz grzywny (art. 71 § 1 kk) w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 złotych, którym to wyrokiem oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora i orzeczono obowiązek naprawienia szkody, przy czym postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2014 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności, postanowieniem z dnia 17 lutego 2015 roku skrócono skazanemu karę pozbawienia wolności o okres 30 dni odpowiadający liczbie wykonanych przez skazanego stawek dziennych grzywny, natomiast postanowieniem z dnia 6 lipca 2015 roku zamieniono skazanemu karę pozbawienia wolności na karę 30 dni aresztu, która to kara została wykonana,

II. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 14 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1626/13 za ciąg przestępstw z art. 254a kk i art. 278 § 1 kk i art. 11 § 2 kk popełnionych w dniach 23 oraz 24 października 2013 roku na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, którym to wyrokiem oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora i orzeczono obowiązek naprawienia szkody, przy czym postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2015 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności, która to kara została wykonana w okresie od 11 sierpnia 2015 roku do 7 marca 2016 roku oraz od 27 maja 2017 roku do 25 sierpnia 2017 roku,

III. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1063/14 za przestępstwo z art. 288 § 1 kk popełnione w dniu 9 lipca 2014 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat, którym to wyrokiem oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora i orzeczono obowiązek naprawienia szkody, przy czym postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności, która to kara nie jest wykonana,

IV. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1235/14 za przestępstwo z art. 190 § 1 kk popełnione w dniu 16 sierpnia 2014 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat oraz grzywny (art. 71 § 1 kk) w wymiarze 30 stawek dziennych po 10 złotych, którym to wyrokiem oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora, przy czym postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności, postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2017 roku skrócono skazanemu karę pozbawienia wolności o okres 15 dni odpowiadający połowie liczby wykonanych przez skazanego stawek dziennych grzywny, a kara pozbawienia wolności nie jest wykonana,

V. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 17 lutego 2015 roku w sprawie o sygn. akt IX K 1053/12 za przestępstwo z art. 158 § 1 kk popełnione w dniu 23 maja 2012 roku na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat oraz grzywny (art. 71 § 1 kk) w wymiarze 100 stawek dziennych po 20 złotych, którym to wyrokiem oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora oraz zobowiązano do podjęcia i wykonywania pracy zarobkowej, a także zaliczono na poczet grzywny okres zatrzymania w dniach od 23 do 25 maja 2012 roku, przy czym postanowieniem z dnia 6 października 2016 roku zamieniono skazanemu grzywnę na zastępczą karę pozbawienia wolności, którą to karę skazany odbył od 12 grudnia 2016 roku do 28 stycznia 2017 roku, a postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku zarządzono wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności i na jej poczet zaliczono

skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 23 maja 2012 roku, w dniu 24 maja 2012 roku oraz w dniu 25 maja 2012 roku, a kara pozbawienia wolności nie jest wykonana,

VI. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 20 kwietnia 2015 roku w sprawie o sygn. akt IX K 939/14 za:

a) ciąg przestępstw z art. 278 § 1 kk popełnionych w dniach: 21 lutego 2014 roku i 4 marca 2014 roku na karę 1) roku pozbawienia wolności,

b) przestępstwo z art. 279 § 1 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk popełnione w marcu 2014 roku na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności,

którym to wyrokiem wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, oddano skazanego w okresie próby pod dozór kuratora, orzeczono obowiązek naprawienia szkody, przy czym postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku zarządzoano wobec skazanego wykonanie kary pozbawienia wolności, którą skazany wykonuje,

VII. Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 listopada 2016 roku w sprawie o sygn. akt III K 986/16 za przestępstwo 178a § 1 kk popełnione w dniu 23 lipca 2016 roku na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie, którym to wyrokiem orzeczono wobec skazanego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej oraz Pomocy Pokrzywdzonym, przy czym postanowieniem z dnia 31 maja 2017 roku zamieniono skazanemu karę ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności, której to kary dotąd nie wykonano.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 26 września 2017 roku w sprawie o sygnaturze akt III K 714/17:

- na podstawie art. 569 § 1 kpk i art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 kk i art. 89 § 1, 1a i 1b kk połączył orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach: z dnia 23 października 2013 roku w sprawie o sygn. akt IX K 732/13, z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1063/14, z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1235/14, z dnia 17 lutego 2015 roku w sprawie o sygn. akt IX K 1053/12, z dnia 20 kwietnia 2015 roku w sprawie o sygn. akt IX K 939/14 oraz z dnia 18 listopada 2016 roku w sprawie o sygn. akt III K 986/16 kary pozbawienia wolności i wymierzył skazanemu karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- na podstawie art. 577 kpk na poczet kary łącznej zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie IX K 986/16 tj. od dnia 25 sierpnia 2017 roku do dnia 26 września 2017 roku,

- na podstawie art. 576 § 1 kpk ustalił, że w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym poszczególne wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu,

- na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie kar grzywny orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Gliwicach: z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1235/14 oraz z dnia 17 lutego 2015 roku w sprawie o sygn. akt IX K 1053/12, wobec braku warunków do objęcia ich wyrokiem łącznym,

- na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od wyroku tego apelację wywiódł prokurator, zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść skazanego. Zarzucił wyrokowi:

1. obrazę prawa materialnego, a to art. 85 § 1 kk w związku z art. 2a § 1 kw polegającą na połączeniu w punkcie 1 zaskarżonego wyroku kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczonej w sprawie IX K 732/13, która została zamieniona na karę 30 dni aresztu, podczas gdy zgodnie z brzmieniem art. 85

§ 1 kk połączeniu podlegać mogły wyłączenie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu w związku z popełnieniem dwóch lub więcej przestępstw,

2. rażąco niewspółmierność kary łącznej 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej skazanemu, nieuwzględniającej należyte celów zapobiegawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, zważywszy przede wszystkim na liczbę popełnionych przez skazanego przestępstw, brak szczególnego związku podmiotowego i przedmiotowego między poszczególnymi przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu oraz prognozę penitencjarną w stosunku do skazanego, która na obecnym etapie odbywania wobec niego kary pozbawienia wolności jest zaledwie umiarkowana,

3. obrazę przepisu postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 572 kpk polegającą na niewydaniu rozstrzygnięcia w zakresie umorzenia postępowania w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 14 kwietnia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III K 1626/13, podczas gdy z uwagi na brak podstaw do objęcia tego skazania wyrokiem łącznym konieczne było umorzenie postępowania.

Podniósłszy te zarzuty prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z podstawy orzeczenia o karze łącznej wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 23 października 2013 roku, sygn. akt IX K 732/13 i połączenie kar wymierzonych pozostałymi wymienionymi w punkcie 1 zaskarżonego wyroku orzeczeniami oraz wymierzenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego odnośnie kar pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach Sądu Rejonowego w Gliwicach w sprawach o sygn. akt: IX K 732/13 i III K 1626/13 oraz utrzymanie wyroku w mocy w pozostałej części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługiwała w większości na uwzględnienie, w związku z czym konieczna stała się korekta zaskarżonego wyroku.

Na wstępie podnieść należy, iż zarówno zaskarżone rozstrzygnięcie, jak i jego uzasadnienie zawierają szereg błędów i to nie tylko tych wskazanych w apelacji prokuratora. Dla przykładu wskazać należy:

- podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, gdzie powołano, niepotrzebnie, art. 569 § 1 kpk, a także powołano art. 89 § 1, 1a i 1 b kk (gdy nie łączono żadnej z kar pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania), nie powołano zaś art. 87 § 1 kk, kiedy łączeniu podlegała także kara ograniczenia wolności,
- redakcję punktu 1 zaskarżonego wyroku, gdzie wskazano, że łączeniu podlegają jedynie kary pozbawienia wolności, a tymczasem łączono także karę ograniczenia wolności,
- rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3, gdzie wskazano, że okres podlegający zaliczeniu dotyczył odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie IX K 986/16, gdy tymczasem chodziło o sprawę IX K 939/14,
- fragment uzasadnienia na stronie 54, który dotyczy innego skazanego,
- fragment uzasadnienia na stronie 55, w którym jest mowa o karze pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w sprawie o sygn. akt III K 1235/14, podczas gdy jest to kara już zarządzona do wykonania, na co wskazał sąd I instancji w części wstępnej wyroku,
- fragment uzasadnienia na stronie 54, w którym analizowane są granice kary łącznej, gdzie błędnie wskazano wysokość granicy górnej, kiedy karę łączną orzekano w oparciu o kary jednostkowe lub łączne orzeczone w sześciu sprawach (kara 3 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 1, kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 3, kara

6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 4, kara 1 roku pozbawienia wolności z wyroku 5, kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 6, kara 8 miesięcy ograniczenia wolności z wyroku 7), co daje łącznie 4 lata i 1 miesiąc (choć zostało to przy orzekaniu przyjęte nieprawidłowo w związku z nieuprawnionym łączeniem kary z wyroku 1).

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż w pełni trafny był zarzut apelacji prokuratora dotyczący naruszenia prawa materialnego, a to art. 85 § 1 kk.

Zaznaczyć przy tym należy, iż bez zastrzeżeń odnieść się należało do decyzji sądu I instancji odnośnie zastosowania przepisów regulujących wyrok łączny obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 roku. Analiza dokonana przez Sąd Rejonowy, jak i zweryfikowana przez sąd odwoławczy prowadzi do wniosku, iż przepisy uprzednio obowiązujące nie byłyby dla skazanego korzystniejsze tak z uwagi na ilość kar, które podlegałyby łączeniu, jak i konieczność łączenia kar jednostkowych, nie zaś kary łącznej w sprawie o sygn. akt IX K 939/14.

Wracając jednak do zarzutu naruszenia art. 85 § 1 kk, wskazać należy, iż do obrazy tej regulacji, na skutek połączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. akt IX K 732/13, doszło tak z uwagi na to, iż czyn, za który D. L. został skazany wyrokiem w tej sprawie stał się wykroczeniem, jak i z uwagi na to, że konsekwencją tej okoliczności była zamiana kary pozbawienia wolności na karę aresztu, a ta nie jest karą tego samego rodzaju, co kara pozbawienia wolności. Kwestia obrazy prawa materialnego jest zatem oczywista, dostrzegł to zresztą sąd I instancji przy sporządzaniu pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Wobec tego konieczna stała się zmiana punktu 1 wyroku sądu I instancji przez wyeliminowanie z łączenia kary aresztu orzeczonej w sprawie o sygn. akt IX K 732/13. Ponieważ redakcja tego punktu była nieprecyzyjna, a także częściowo błędna, o czym była już mowa wyżej – dla jasności orzeczenia uchylono to rozstrzygnięcie i łączenia dokonano na nowo, wskazując prawidłową jego podstawę prawną, to jest art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 i 4 kk oraz art. 87 § 1 kk, a także prawidłowo wskazując, jakie kary podlegają łączeniu. Były to: jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach: 3, 4, 5 części wstępnej wyroku (w sprawach o sygn. akt: III K 1063/14, III K 1235/14 oraz IX K 1053/12), kara łączna pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem opisanym w punkcie 6 części wstępnej wyroku (w sprawie o sygn. akt IX K 939/14) oraz kara ograniczenia wolności orzeczone wyrokiem opisanym w punkcie 7 części wstępnej wyroku (w sprawie o sygn. akt III K 986/16).

Podzielając także trzeci z zarzutów apelacji konieczne stało się uchylenie punktu 4 zaskarżonego wyroku i w oparciu o art. 572 kpk umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego co do: kary aresztu i kary grzywny ze sprawy Sądu Rejonowego w Gliwicach o sygnaturze IX K 732/13 oraz kary pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach w sprawie o sygnaturze III K 1626/13.

Dostrzegając z urzędu uchybienia dotyczące punktu 2 zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy dokonał także korekty tego rozstrzygnięcia, a także uchylił punkt 3, jako zbędny. W punkcie 2, jak sygnalizowano to już wcześniej, błędnie wskazano, że okres podlegający zaliczeniu, to jest okres od dnia 25 sierpnia 2017 roku do 26 września 2017 roku dotyczył odbywania kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie IX K 986/16, gdy tymczasem chodziło o sprawę IX K 939/14 (k.7 i 38 akt). W związku z sygnalizacją dokonaną przez jednostkę penitencjarną (k.60) konieczne stało się także uzupełnienie zaliczenia: o okres rzeczywistego pozbawienia wolności podlegający zaliczeniu na poczet kary w sprawie IX K 1053/12 w dniach 23.05.2012r., 24.05.2012r. oraz 25.05.2012r. oraz o okres 15 dni, o który skrócono wykonanie kary pozbawienia wolności w sprawie III K 1235/14. Jak wynika z postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 16.08.2017r., wbrew twierdzeniom punktu 4 części wstępnej wyroku okres ten skrócono o dni 15, nie zaś o dni 30 i tylko okres 15 dni mógł podlegać zaliczeniu. Jeśli zaś idzie o sytuację związaną z wykonaniem grzywny w sprawie o sygn. akt IX K 1053/12 i zasadnością dokonania zaliczenia na poczet zarządzonej do wykonania kary pozbawienia wolności, to w sprawie tej nie wydano w tej kwestii żadnego rozstrzygnięcia, a w każdym razie nie wynika to z akt sprawy i w związku z tym na tym etapie nie było podstaw do dokonywania zaliczenia.

Jeśli idzie o zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej orzeczonej wobec skazanego w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy, to był on de facto bezprzedmiotowy w związku ze zmianą rozstrzygnięcia z punktu 1, co spowodowało, że Sąd Okręgowy

wymierzając skazanemu karę łączną, pozostawał w innych granicach kary łącznej możliwej do orzeczenia wobec skazanego, niż sąd I instancji.

Po zmianie punktu 1 zaskarżonego wyroku, kara łączna pozbawienia wolności mogła być orzeczona wobec skazanego w granicach od 1 roku i 6 miesięcy (kara łączna w sprawie o sygn. akt IX K 939/14) do 3 lat i 10 miesięcy (kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 3, kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 4, kara 1 roku pozbawienia wolności z wyroku 5, kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku 6 oraz kara 8 miesięcy ograniczenia wolności z wyroku 7).

Jeśli wziąć pod uwagę, że czyny, za które orzeczono te kary były popełnione na przestrzeni od maja 2012 roku do lipca 2016 roku, a skazany godził w różne dobra chronione prawnie (mienie, wolność, zdrowie oraz bezpieczeństwo w komunikacji), to nie ma wątpliwości, że łączność przedmiotowo – podmiotowa między tymi czynami jest nieznacząca. Pozostałe okoliczności także przemawiały niekorzystnie dla skazanego: pomimo młodego wieku wszedł on już wielokrotnie w konflikt z prawem, popełniał kolejne przestępstwa po datach, w jakich zapadały wobec niego kolejne wyroki skazujące, orzekane wobec niego kary sześciokrotnie zarządzano do wykonania, a kary grzywny i karę ograniczenia wolności zamieniano na zastępcze kary pozbawienia wolności, co świadczy o znikomym wpływie uprzednich orzeczeń na tryb życia i postępowania skazanego. Jeśli dodać do tego negatywną opinię środowiskową, w tym sąsiadów i dzielnicowego, krótki czas izolacji penitencjarnej, jedynie umiarkowane zachowanie w warunkach izolacji, brak aktywnego uczestniczenia w resocjalizacji, to nie ma wątpliwości, że kara łączna winna zostać wymierzona skazanemu w granicach bardziej zbliżonych do górnej granicy kary łącznej. Nie wchodziła zatem w rachubę absorpcja, która może mieć miejsce de facto przy popełnieniu dwóch czynów pozostających ze sobą w ścisłym związku przedmiotowo – podmiotowym. Wobec tego, względem skazanego należało orzec karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat, w żadnym zaś razie nie mogła to być kara łagodniejsza, bowiem kara taka kłóciłaby się z celami związanymi z prewencją indywidualną i koniecznością kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, o jakich mowa w art. 85a kk.

W pozostałej części zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.

Konsekwencją działania w sprawie obrońcy z urzędu było rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 3. Zwolnienie skazanego od wydatków postępowania odwoławczego było zasadne z uwagi na długotrwałe pozbawienie wolności, brak dochodów i brak odpłatnej pracy.